

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Rev-457/2025-21

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

I

R J E Š E N J E

Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca Damira Kontreca predsjednika vijeća, dr. sc. Jadranka Juga člana vijeća i suca izvjestitelja te mr. sc. Igora Periša, Josipa Turkalja, Marine Paulić, Đure Sesse, mr. sc. Dražena Jakovine, Mirjane Magud, Goranke Barać-Ručević, dr. sc. Ante Perkušića, Renate Šantek, Darka Milkovića i mr. sc. Neri Radas članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja ČH iz [adresa], OIB: [osobni identifikacijski broj], zastupanog po punomoćnicima, odvjetnicima iz Odvjetničkog društva Župan, Babić&Antunović d.o.o. u Zagrebu te po punomoćniku Igoru Metelku, odvjetniku u Zagrebu, protiv tuženice Erste&Steiermärkische Bank d.d. iz Rijeke, Jadranski trg 3/a, OIB: 23057039320, zastupane po punomoćnicima, odvjetnicima iz Odvjetničkog društva Metelko, Knežević&Partneri d.o.o. u Zagrebu, radi isplate, odlučujući o revizijama tužitelja i tuženice protiv dijelova presude i rješenja Županijskog suda u Varaždinu broj GŽ-555/2024-2 od 2. svibnja 2024., kojima je djelomično potvrđena, a djelomično preinačena presuda Općinskog suda u Bjelovaru, Stalne službe u Garešnici broj P-977/2019-40 od 4. ožujka 2024., u sjednici održanoj 27. svibnja 2026.,

p r e s u d i o j e:

Odbija se revizija tužitelja u odnosu na dio presude Županijskog suda u Varaždinu broj GŽ-555/2024-2 od 2. svibnja 2024. kojim je preinačena presuda Općinskog suda u Bjelovaru, Stalne službe u Garešnici broj P-977/2019-40 od 4. ožujka 2024. i odbijen zahtjev tužitelja za isplatu iznosa od 1.158,83 EUR i 7.539,47 EUR.

r i j e š i o j e:

I. Prihvaća se revizija tužitelja te se ukida presuda Županijskog suda u Varaždinu broj GŽ-555/2024-2 od 2. svibnja 2024. u dijelu kojim je preinačena presuda Općinskog suda u Bjelovaru, Stalne službe u Garešnici broj P-977/2019-

40 od 4. ožujka 2024. i odbijen zahtjev tužitelja za isplatu zatezne kamate na pojedinačno određene novčane iznose do ukupno 1.158,83 EUR i 7.539,47 EUR te se u tom dijelu predmet vraća drugostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.

II. Prihvaća se revizija tužitelja te se ukida rješenje Županijskog suda u Varaždinu broj GŽ-555/2024-2 od 2. svibnja 2024. kojim je preinačena presuda Općinskog suda u Bjelovaru, Stalne službe u Garešnici broj P-977/2019-40 od 4. ožujka 2024. na način da svaka stranka snosi svoje troškove postupka te se i u tom dijelu predmet vraća drugostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.

III. Odbija se revizija tuženice.

IV. O troškovima postupka u povodu revizija odlučit će se u konačnoj odluci.

Obrazloženje

1. Prvostupanjskom presudom u toč. I. izreke prihvaćen je tužbeni zahtjev tužitelja te je naloženo tuženici platiti tužitelju iznos od 1.158,83 EUR sa zateznim kamatama na pojedinačne iznose, u visini i od dospijeća pa do isplate kako je to pobliže navedeno pod toč. I.1. prvostupanjske presude. U toč. I.2. prvostupanjske presude naloženo je tuženici platiti tužitelju iznos od 7.539,47 EUR sa zateznim kamatama u visini, na pojedinačne iznose te od dospijeća pa do isplate kako je to pobliže navedeno u toj točki prvostupanjske presude.

1.1. U toč. II. izreke prvostupanjske presude utvrđeno je da ne postoji novčana tražbina tuženice prema tužitelju s osnove potplaćenih i povlaštenih anuiteta uslijed ništetnosti odredbe o promjenjivoj kamatnoj stopi i u iznosu od CHF 1.128,18 zajedno s potraživanim zakonskim zateznim kamatama na taj iznos te s osnove potplaćenih i povlaštenih anuiteta uslijed ništetnosti odredbe o valutnoj klauzuli i u iznosu od EUR 108,03 zajedno s potraživanim zakonskim zateznim kamatama na taj iznos, te je odbijen prigovor tuženice radi prijetoj kao neosnovan.

1.2. U toč. III. pod a) prvostupanjske presude naloženo je tuženici naknaditi tužitelju parnični trošak u iznosu od 2.703,05 EUR zajedno sa zakonskom zateznom kamatom u visini te od dospijeća pa do isplate kako je to pobliže navedeno pod tom točkom izreke prvostupanjske presude. U toč. III. pod b) prvostupanjske presude odbijen je zahtjev tužitelja za dosudu troškova postupka koji prelaze dosuđeni iznos od 2.703,05 EUR pa do ukupno zatraženog iznosa od 3.362,94 EUR zajedno sa traženom zakonskom zateznom kamatom na taj iznos. U toč. III. pod c) prvostupanjske presude odbijen je zahtjev tuženice za naknadu parničnog troška.

2. Drugostupanjskom presudom djelomično je odbijena, a djelomično prihvaćena žalba tuženice te je prvostupanjska presuda preinačena pod toč. I.1. i toč. I.2. izreke te je odbijen zahtjev tužitelja za isplatu iznosa od 1.158,83 EUR i 7.539,47 EUR sa zateznom kamatom na pojedinačno određene novčane iznose, a potvrđena je toč. II. izreke prvostupanjske presude. Drugostupanjskim rješenjem djelomično je prihvaćena žalba tuženice te je prvostupanjska presuda preinačena pod toč. III. pod a) i c) te je riješeno da svaka stranka snosi svoje troškove postupka dok je u toč. II. drugostupanjskog rješenja odbačena žalba tuženice kao nedopuštena izjavljena protiv toč. III. pod b) izreke prvostupanjske presude, a u toč.

III. drugostupanjske presude odbijen je zahtjev tuženice za naknadu troškova žalbenog postupka.

3. Ovaj sud je rješenjem broj Revd-4378/2024-2 od 15. listopada 2024. dopustio tužitelju izjavljivanje revizije protiv presude i rješenja Županijskog suda u Varaždinu broj GŽ-555/2024-2 od 2. svibnja 2024. u odnosu na slijedeće pravno pitanje:

"Ima li potrošač korisnik kredita koji je na temelju Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju ("Narodne novine", broj 102/15 – dalje: ZID ZPK/15) ugovaranjem aneksa ugovoru konvertirao kredit ugovoren s valutnom klauzulom u švicarskom franku i promjenjivom kamatnom stopom u kredit s valutnom klauzulom u EUR pravo na utvrđenje i isplatu iznosa preplaćenih na temelju ništetnih ugovornih odredaba iz temeljnog ugovora o kreditu s ništetnom promjenjivom kamatnom stopom i ništetnom valutnom klauzulom CHF, ako konverzijom vjerovnik nije vratio sve neosnovane stečene koristi koje je stekao primjenom ništetnih ugovornih odredaba iz temeljnog ugovora?"

4. Istim rješenjem broj Revd-4378/2024-2 od 15. listopada 2024. ovaj sud je dopustio tuženici izjavljivanje revizije protiv presude i rješenja Županijskog suda u Varaždinu broj GŽ-555/2024-2 od 2. svibnja 2024. zbog slijedećeg pravnog pitanja:

"Imajući u vidu odredbu čl. 154. st. 1. ZPP, može li sud, u slučaju kada je tužitelj u cijelosti izgubio parnicu, pozivanjem na pravo tužitelja na pristup sudu kao njegovog konvencijskog prava, primjenjujući odredbu čl. 154. st. 4. ZPP, odlučiti da svaka stranka snosi svoje troškove postupka?"

5. Protiv drugostupanjske presude i rješenja u odnosu na dio kojim je prihvaćena žalba tuženice i preinačena prvostupanjska presuda, reviziju je izjavio tužitelj na temelju odredbe čl. 382. st. 1. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23 – dalje: ZPP), predlažući da ovaj sud prihvati reviziju te preinači pobijanu drugostupanjsku odluku na način da usvoji zahtjev tužitelja u cijelosti.

6. Protiv drugostupanjske presude i rješenja reviziju je podnijela i tuženica na temelju odredbe čl. 382. st. 1. ZPP u odnosu na odluku o troškovima postupka, predlažući da ovaj sud prihvati reviziju, te preinači pobijanu drugostupanjsku odluku u odnosu na troškove parničnog postupka na način da tuženici na temelju čl. 154. st. 1. ZPP dosudi troškove postupka u cijelosti.

7. Tuženica je dostavila odgovor na reviziju tužitelja u kojem je predložila odbiti reviziju tužitelja, a tužitelj je dostavio također odgovor na reviziju tuženice te je predložio istu odbiti.

8. Vijeće Vrhovnog suda Republike Hrvatske nakon razmatranja predmeta prepustilo je odluku u povodu revizija u ovoj pravnoj stvari proširenom vijeću od 13 sudaca Vrhovnog suda Republike Hrvatske, u skladu s odredbom čl. 390. st. 2. ZPP.

9. Na temelju odredbe čl. 389. st. 2. ZPP vijeće nije prihvatilo prijedlog tužitelja za održavanje javne sjednice u ovoj pravnoj stvari, a također nije prihvaćen prijedlog

tuženice za odgodu održavanja sjednice proširenog vijeća u ovoj pravnoj stvari i donošenja odluke zbog činjenice da je tuženica podnijela ustavnu tužbu protiv rješenja broj Su-IV-146/2026-5 od 30. travnja 2026. o odbijanju zahtjeva tuženice za izuzeće sudaca ovoga suda dr. sc. Jadranka Juga i Josipa Turkalja kao članova proširenog vijeća u ovom predmetu.

10. Revizija tužitelja je djelomično osnovana, a revizija tuženice nije osnovana.

11. Sukladno odredbi čl. 391. st. 3. ZPP ovaj sud ispitao je pobijanu presudu i rješenje samo u dijelu u kojem su revizije dopuštene i samo zbog pitanja iz čl. 385.a ZPP zbog kojih su revizije dopuštene.

12. U postupku je utvrđeno, a niti je to sporno između stranaka:

- da je između stranaka 25. siječnja 2007. sklopljen Ugovor o kreditu kojim je tuženica kao kreditor odobrila tužitelju kao korisniku kredita iznos od 78.000,00 CHF u kunsjoj protuvrijednosti, radi izgradnje stambenog objekta te da je ugovoreno ispunjenje kreditne obveze uz valutnu klauzulu u CHF i redovnu kamatu koja je promjenjiva u skladu s odlukama banke, a koja na dan sklapanja ugovora o kreditu iznosi 4,500% godišnje,

- da je presudom Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske broj PŽ-7129/13-4 od 13. lipnja 2014. potvrđena presuda Trgovačkog suda u Zagrebu broj P-1401/12 od 4. srpnja 2013. kojom je utvrđeno da je tuženica povrijedila kolektivne interese i prava potrošača korisnika kredita zaključujući ugovore o kreditima, te koristeći u istima ništetne i nepoštene ugovorne odredbe na način da je ugovorena redovna kamatna stopa koja je tijekom postojanja obveze po ugovorima o kreditima promjenjiva u skladu s jednostranim odlukama i drugim internim aktima tuženice, a da prije zaključenja i u vrijeme zaključenja ugovora banka s korisnicima kreditnih usluga kao potrošačima nije pojedinačno pregovarala, te da je u odnosu na navedenu presudu odbijena revizija odlukom Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj Revt-249/2014 od 9. travnja 2015.,

- da je presudom Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske broj PŽ-6632/17 od 14. lipnja 2018. potvrđena presuda Trgovačkog suda u Zagrebu broj P-1401/12 od 4. srpnja 2013. kojom je utvrđeno da je tuženica povrijedila kolektivne interese i prava potrošača korisnika kredita sklapajući s istima ugovore o kreditima i koristeći ništetne ugovorne odredbe kojom je glavnica kredita vezana uz valutnu klauzulu u CHF, te da je u odnosu na navedenu presudu odbijena revizija presudom ovoga suda broj Rev-2221/2018 od 3. rujna 2019.,

- da je između stranaka 27. siječnja 2016. sklopljen Aneks br. 1. Ugovora o kreditu broj 5103375274 (dalje: Aneks Ugovora o kreditu) kojim je provedena konverzija iz kredita denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF u kredit denominiran u kunama s valutnom klauzulom u EUR na dan 30. rujna 2015., a sve sukladno ZID ZPK/15 te da je konverzija nesporno provedena u skladu s odredbama ZID ZPK715,

- da iz nalaza i mišljenja sudske vještakinje Sanje Radoš iz Bjelovara proizlazi da je tužitelj s osnova promjene ugovorne kamatne stope u odnosu na početnu

ugovorenu od 4,500% godišnje isplatio tuženici iznos od 1.158,83 EUR, a radi promjena tečaja CHF u odnosu na početni tečaj u vrijeme dobivanja kredita iznos od 7.539,47 EUR i da su prigovori tuženice u odnosu na tu visinu otklonjeni dopunom nalaza i mišljenja vještakinje,

- da tužitelj ima svojstvo potrošača u smislu čl. 3. toč. 1. Zakona o zaštiti potrošača ("Narodne novine", broj 96/03 – dalje: ZZP) s obzirom da je sklopio Ugovor o kreditu kao fizička osoba za izgradnju stambenog objekta (obiteljske kuće).

13. Na temelju tako utvrđenih odlučnih činjenica prvostupanjski sud je zaključio da je tužbeni zahtjev tužitelja u cijelosti osnovan te da istome pripada pravo na utvrđenu preplatu po osnovu utvrđene ništetnosti ugovornih odredbi iz osnovnog ugovora o promjenjivosti kamatne stope jednostranom odlukom tuženice te o valutnoj klauzuli u CHF, a koja je utvrđena u kolektivnom sporu za zaštitu potrošača. Stoga prvostupanjski sud prihvaća zahtjev tužitelja jer da iz nalaza i mišljenja sudskog vještaka Sanje Radoš proizlazi postojanje preplata koje nisu uzete u obzir prilikom konverzije, a niti je tuženik osporavao da bi utvrđene preplate bile uzete u obzir prilikom konverzije. Prvostupanjski sud zastupa pravno shvaćanje da tužitelj neovisno o tome što je pristao na konverziju predmetnog kredita, a koja je provedena sukladno zakonu, ima pravo na povrat preplaćenih novčanih iznosa, ali do dana sklapanja Aneksa Ugovora o kreditu na temelju ZID ZPK.

14. Drugostupanjski sud, suprotno prvostupanjskom sudu, zaključuje da je tužbeni zahtjev tužitelja u cijelosti neosnovan iz razloga što je tužitelj prihvaćanjem konverzije i sklapanjem Aneksa Ugovora o kreditu u skladu s odredbama ZID ZPK/15 restituiran s osnova nepoštenih ugovornih odredaba iz ugovora o kreditu i to na način da ga iste ne obvezuju jer su zamijenjene valjanim odredbama o ispunjenju obveze uz valutnu klauzulu u EUR i kamatu na EUR kredite, kao i time što je sve plaćeno i iskorišteno u njegovu korist na način da je uzeto u ispunjenje obveze ugovorene valjanim Aneksom Ugovora o kreditu. Drugostupanjski sud smatra da utuženi iznos više nije u imovini tuženice bez pravne osnove, nego je u imovini tuženice temeljem ispunjenja obveze tužitelja koja proizlazi iz valjane pravne osnove, radi čega nisu ispunjene pretpostavke za isplatu temeljem stečenog bez osnove iz čl. 1111. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22 i 155/23 – dalje: ZOO).

15. Tužitelj u reviziji, koju je podnio na temelju pitanja zbog kojeg mu je dopuštena revizija, ukazao je na odluku ovoga suda broj Rev-2868/2018-2 od 12. veljače 2019. u kojoj je ovaj sud naveo da bez obzira na sklapanje dodatka ugovora o kreditu tužitelji imaju pravni interes i ovlašteni su tražiti ništetnost pojedinih ugovornih odredbi, a kako bi na temelju toga mogli ostvariti neka eventualna prava koja im pripadaju, a mahom je riječ o kondemnatornim novčanim zahtjevima. Tužitelj je dalje u reviziji istaknuo da iz provedenog financijsko-knjigovodstvenog vještačenja u ovoj pravnoj stvari proizlazi da je tužitelj do trenutka obračuna konverzije preplatio uslijed nepoštenih ugovornih odredbi ukupni iznos od 65.537,39 kn, a konverzijom mu je kod sklapanja Aneksa Ugovora o kreditu priznata preplata tek u iznosu od 16.649,76 kn. Nadalje, tužitelj se u reviziji pozvao i na presude Suda Europske unije (dalje: Sud EU) broj C 243/20, broj C 118/17 i broj C 452/18 u kojima je navedeno da je obveza nacionalnog suda provjeriti je li nacionalni zakonodavac svojom intervencijom (konverzijom) uspostavio ravnotežu

svih prava i obveza, da ugovorne odredbe koje su proglašene nepoštenima i ništetnima i na temelju zakona zamijenjena novim odredbama ne mogu proizvesti učinak smanjenja zajamčene zaštite potrošača te da se potrošač kod sklapanja nagodbe ili sporazuma sa trgovcem može odreći učinaka nepoštenih i ništetnih odredaba ugovora, ali to mora biti rezultat slobodnog i informiranog pristanka potrošača, a što treba provjeriti nacionalni sud. Konačno, tužitelj se u reviziji pozvao i na to da se on konverzijom nije odrekao zahtjeva koji ima temeljem nepoštenih i ništetnih ugovornih odredbi o kamatnoj stopi i valutnoj klauzuli i da konverzija ne može provesti učinak smanjenja zajamčene zaštite potrošača i prava na potpunu restituciju. Tužitelj je također istaknuo da mu je odlukom drugostupanjskog suda povrijeđeno pravo na jednakost pred zakonom i pred sudovima iz čl. 14. i čl. 26. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10 i 05/14 – dalje: Ustav) jer postoji nejednakost u odnosu na potrošače i korisnike kredita koji nisu mogli ili nisu htjeli sklopiti Aneks Ugovora o kreditu i provesti konverziju.

16. U revizijskoj fazi postupka je sporno je li nakon sklapanja Aneksa Ugovoru o kreditu osnovan kondicijski zahtjev tužitelja na isplatu potraživanja zasnovanog na nepoštenim i ništetnim odredbama temeljnog ugovora o kreditu.

17. Ovaj sud smatra da je ZID ZPK/15 donesen nakon što je ocijenjeno da je u području potrošačkog kreditiranja došlo do znatne neravnoteže u odnosima između korisnika kredita kao potrošača i banaka kao kreditora (trgovca) u odnosu na ugovore o kreditu sklopljene u posebnom razdoblju od 2004. do 2008. koji su denominirani u kunama s valutnom klauzulom u CHF i obzirom da je tečaj CHF izrazito jačao s vremenom te su rasle ugovorene promjenjive kamatne stope što je dovelo u izrazito težak položaj korisnike kredita i potrošača. Stoga je ZID ZPK/15 imao za cilj otkloniti nepoštene poslovne prakse kreditnih institucija i osigurati korisnicima kredita u CHF, odnosno u kunama vezano za tečaj CHF, isti položaj u odnosu na korisnike kredita u valuti EUR. Na temelju odredbi čl. 19.b i čl. 19.c koji su dodani čl. 1. ZID ZPK/15 proizlazi da vjerovnik i dužnik uređuju svoje odnose u pogledu valute obveze i kamatne stope za cijelo razdoblje od sklapanja kredita pa nadalje (na način da se korisnik kredita dovodi u isti položaj kao da je ugovor o kreditu sklopio uz valutnu klauzulu u EUR) s time da se razlika između više uplaćenih iznosa i obveze koju bi potrošač imao da je sklopio ugovor s valutnom klauzulom u EUR računa kao preplata, kojom se ovisno o okolnostima slučaja postupa sukladno dodanoj odredbi čl. 19.c st. 5. ZID ZPK/15.

18. Također valja istaknuti da je pitanje valjanosti sporazuma o konverziji bilo ocjenjivano u oglednom postupku koji se pred Vrhovnim sudom Republike Hrvatske vodio u predmetu Gos-1/2019, odgovarajući na pitanje važno za jedinstvenu primjenu prava koji mu je uputio Općinski sud u Pazinu, a koje pitanje je glasilo:

„Je li sporazum o konverziji sklopljen na osnovi ZID ZPK/15 nepostojeći ili ništetan u slučaju kada su ništetne odredbe osnovnog ugovora o kreditu o promjenjivoj kamatnoj stopi i valutnoj klauzuli?“,

Vrhovni sud Republike Hrvatske rješenjem od 4. ožujka 2020. dao je sljedeći odgovor:

„Sporazum o konverziji sklopljen na osnovi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju („Narodne novine“ br. 102/15) ima pravne učinke i valjan je u slučaju kada su ništetne odredbe osnovnog ugovora o kreditu o promjenjivoj kamatnoj stopi i valutnoj klauzuli.“.

18.1. Važno je naglasiti i da Ustavni sud Republike Hrvatske svojim rješenjem broj U- I-3685/2015 i dr. od 4. travnja 2017. nije prihvatio prijedlog više predlagatelja fizičkih osoba te osam kreditnih institucija za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom ZID ZPK/15 (kao i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama – "Narodne novine" broj 102/15) te je ocijenio da su oba zakona usklađena s Ustavom.

18.2. U navedenom je rješenju Ustavni sud Republike Hrvatske, pored dane ocjene formalne i materijalne ustavnosti, istaknuo da osporeni ZID ZPK/15 ima legitiman cilj koji se ogleda u povećanju socijalne zaštite, sprječavanju nastavljanja nepoštene poslovne prakse kreditnih institucija i sprječavanju produbljivanja dužničke krize te da je navedena mjera (konverzija) razmjerna legitimnom cilju koji se želio postići jer su propisane mjere bile prikladne i nužne te nije postojala druga manje tegobna ili ograničavajuća mjera. Njome nije nametnut prekomjeran teret ni kreditnim institucijama kao adresatima.

19. Također je potrebno dodati da se odredbe Glave II. Zakona o zaštiti potrošača ("Narodne novine", broj 41/14, 110/15 i 14/19 – dalje: ZZP/14) koji uređuju pitanje nepoštenih odredbi u potrošačkim ugovorima ne primjenjuju na ugovorne odredbe kojima se u ugovoru unose zakonske odredbe prisilne prirode odnosno kojima se u ugovor unose odredbe i načela konvencija koje obvezuju Republiku Hrvatsku jer to prijeći odredba čl. 49. st. 5. ZZP/14.

20. S obzirom da se tužitelj u reviziji poziva na sudsku praksu Suda EU u određenim predmetima, tužitelju valja ukazati na presudu Suda EU u predmetu C-567/20 od 5. svibnja 2022. donesenu u povodu zahtjeva za prethodnu odluku na temelju čl. 267. Ugovora o funkcioniranju Europske Unije koji je uputio Općinski građanski sud u Zagrebu, i gdje je Sud EU dao tumačenje o području primjene *ratione temporis* i *ratione materiae* Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima u podudarnoj činjeničnoj i pravnoj situaciji. Tako je Sud EU odgovarajući na postavljeno pitanje izrazio pravno shvaćanje da čl. 1. st. 2. Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima (odredbama) u potrošačkim ugovorima treba tumačiti na način da ugovorne odredbe koje su odraz odredaba nacionalnog prava na temelju kojih je prodavatelj robe ili pružatelj usluge bio dužan potrošaču predložiti izmjene njihova originalnog ugovora putem sporazuma čiji je sadržaj određen tim odredbama i taj je potrošač imao mogućnost prihvatiti takvu izmjenu, nisu obuhvaćene materijalnim područjem primjene te direktive.

21. Sklapanjem Aneksa Ugovoru o kreditu na temelju odredbi ZID ZPK/15 kojim su stranke iznova od dana sklapanja Ugovora o kreditu uredile svoje odnose u pogledu valute obveze i promjenjivosti kamatne stope, na valjan način, ugovoren među strankama, prestala je obveza tuženice (čl. 160. ZOO) na povrat više plaćenih iznosa s osnove ništetne odredbe o načinu promjene kamatne stope ugovornih kamata i valutne klauzule u CHF, a koja bi obveza proizlazila iz opće

odredbe obveznog prava (čl. 1111. st. 1. ZOO) i ti, više plaćeni iznosi, nisu bez pravne osnove ostali u imovini tuženice. ZID ZPK/15 je u odredbama čl. 19.d i čl. 19.e propisao detaljnu, jasnu i transparentnu proceduru koja je prethodila zaključenju Ugovora o konverziji, kao i sadržaj tog ugovora, pa je tužitelj kao potrošač bio u prilici još prije sklapanja Aneksa Ugovora proučiti njegove odredbe.

22. U skladu s navedenim, primjena posebnog propisa (ZID ZPK/15) derogira opće odredbe ZOO o pravnim posljedicama ništetnosti na način da se svote koje su plaćene na temelju nepoštenih ugovornih odredbi o jednostranoj izmjeni stope ugovorne kamate te devizne klauzule u CHF, ne vraćaju potrošaču, već su iskorištene u njegovu korist za ispunjenje ugovornih obveza koje su ugovorene valjanim Dodatkom Ugovora o kreditu, a na način kako je to određeno u ZID ZPK/15. Kod toga ovaj sud napominje da nije pravno odlučno u kakvom su položaju oni potrošači koji su prihvatili konverziju u odnosu na one koji nisu jer je to bio izbor kojeg je ZID ZPK/15 jasno definirao i u slučaju tog izbora potrošači koji su prihvatili konverziju više se ne nalaze u položaju dužnika iz kredita s valutnom klauzulom u CHF. Dakle, radilo se o valjanom izboru koji je učinjen od strane korisnika kredita i potrošača i u skladu sa zakonom čija ustavnost i zakonitost nije dovedena u pitanje. Stoga nema nejednakosti tužitelja pred zakonom i sudovima kako to navodi tužitelj jer na potrošače koji su konvertirali kredit primjenjuje se specijalni propis ZID ZPK/15 na temelju kojeg je konverzija kredita provedena i između stranaka zaključen Aneks ugovoru o kreditu koji izaziva pravne učinke. Nasuprot tome, na potrošače koji nisu proveli konverziju svog kredita navedeni lex specialis nije moguće primijeniti i stoga se ne radi o usporedivoj pravnoj situaciji.

23. Zakon o zaštiti potrošača ("Narodne novine" br. 19/22, 59/23 – dalje: ZZP/22), a i njegov prethodnik ZZP/14 na isti način definiraju svrhu i cilj zakona, koja se svodi (čl. 1.) na zaštitu osnovnih prava potrošača pri kupnji proizvoda i usluga, kao i pri drugim oblicima stjecanja proizvoda i usluga na tržištu, i to:

1. pravo na zaštitu ekonomskih interesa potrošača
2. pravo na zaštitu od opasnosti za život, zdravlje i imovinu
3. pravo na pravnu zaštitu potrošača
4. pravo na informiranje i izobrazbu potrošača
5. pravo na udruživanje potrošača u svrhu zaštite njihovih interesa
6. pravo na predstavljanje potrošača i sudjelovanje predstavnika potrošača u radu tijela koja rješavaju pitanja od njihova interesa.

Dakle, kada se govori o zaštiti potrošača ta zaštita svoje domete može imati samo u okviru određenog tržišta, u ovom slučaju tržišta financijskih proizvoda i usluga (kredita) na području Republike Hrvatske. Notorno je da su banke na tržište plasirale proizvode kredite - s valutnim klauzulama, uglavnom vezanim na CHF ili EUR, ali su također plasirale kredite i u nacionalnoj valuti, kuni. Potrošač ima i pravo da ako proizvod koji je kupio ima nedostatke dobiti u zamjenu drugi proizvod, ili drugo odgovarajuće obeštećenje. Ako, i kada se potrošač odluči da umjesto proizvoda koji ima nedostatke koji mu nisu bili predloženi, za koje nije mogao znati, ako mu sve karakteristike proizvoda nisu bile poznate, a za što je odgovoran trgovac, dobije u zamjenu drugi proizvod koji nema sve mane i nedostatke, tada može dobiti samo jedan od onih proizvoda koji postoje na domaćem tržištu, a ne nekakav imaginarni nepostojeći proizvod koji se na tržištu ne nudi niti se ikada nudio.

23.1. Stoga, kako su se na tržištu nudili financijski proizvodi - krediti s valutnom klauzulom u EUR, kada je potrošač optirao da u zamjenu za proizvod s nedostatkom

- kredit s valutnom klauzulom vezanom za CHF, primi drugi proizvod uz obvezu banke da izvrši obračune sukladno citiranim odredbama, time je u biti potrošač ostvario zaštitu koju mu citirani zakoni pružaju unutar uvjeta i ponude na domaćem tržištu jer se pravo na potrošača da mu se uspostavi pravna i činjenična situacija u kojoj bi se potrošač nalazio da nepoštenih odredbi nije bilo ne može ostvariti izvan uvjeta konkretnog tržišta – u ovom slučaju financijskih usluga.

Zaštita ekonomskih interesa potrošača, koja uključuje i zaštitu od nepoštenih ugovornih odredbi, nužno je povezana s unutarnjim tržištem i kao njegov dio upotpunjuje ostvarivanje tržišnih sloboda. Tržišna sloboda je, u skladu s odredbom čl. 49. st. 1. Ustava, temelj gospodarskog ustroja Republike Hrvatske i izvire, među ostalim, iz koncepta socijalne države (čl. 1. Ustava), koji obvezuje državnu i javnu vlast da utječu na tržišnu funkciju, odnosno da se miješaju u nju kako bi se osiguralo ostvarenje temeljnih socijalnih prava, ostvarila socijalna sigurnost i izjednačile ili umanjile ekstremne socijalne razlike (tako i Ustavni sud RH, odluka broj U-I-1694/2017 od 2. svibnja 2018.). U kontekstu zaštite potrošača u vezi s pravom na povrat neosnovano isplaćenih iznosa na temelju nepoštene ugovorne odredbe, nacionalni propisi upravo imaju zadatak potrošačima pružiti visoki stupanj zaštite od nepoštenih ugovornih odredbi, ali uz osiguranje urednog funkcioniranja tržišta i tržišnih sloboda.

23.2. U ovakvim okolnostima valja zaključiti da zamjena nepoštenih ugovornih odredaba zakonskim odredbama uspostavlja stvarnu ravnotežu u pravima i obvezama kako tužitelja kao potrošača, tako i tuženika (banke) kao trgovca jer, s jedne strane, omogućuje donošenje informirane odluke o sklapanju ugovora o konverziji od strane potrošača budući da je potrošač kao slabija ugovorna strana objektivno bio u mogućnosti informirano procijeniti hoće li prihvatiti ili odbiti ponudu banke za sklapanje ugovora o konverziji. Pritom se posebno naglašava da je zaključenje ugovora o konverziji ovisilo o volji potrošača jer je samo potrošaču ostavljena mogućnost izbora prihvaćanja ili neprihvatanja konverzije. S druge strane, ovakav način uređenja zamjene nepoštenih ugovornih odredbi omogućuje i balansiranje interesa potrošača i trgovca na tržištu.

23.3. Naime, učinak konverzije prema ZID ZPK/15 djeluje ex tunc što omogućuje uspostavu činjeničnog i pravnog okvira u kojem bi se potrošač našao i bez postojanja nepoštene ugovorne odredbe. Tako stvorena mogućnost uspostave činjeničnog i pravnog okvira kakav je postojao, već sama po sebi, ima restitucijski učinak jer omogućuje vraćanje koristi koju je druga ugovorna strana (trgovac) stekla od potrošača po osnovi nepoštene ugovorne odredbe i to u okolnostima i u proceduri koja je unaprijed poznata i unaprijed svim stranama predstavljena kao jednokratna mjera i trajno rješenje. Na taj je način, prema ocjeni revizijskog suda, zaključenjem Aneksa ugovoru o kreditu koji je zaključen prema pravilima posebnog propisa (ZID ZPK/15) uspostavljena ravnoteža između efektivne zaštite i zahtjeva pravne sigurnosti, kao i zaštite legitimnih očekivanja strana u ugovornom odnosu koje su postupale u dobroj vjeri u opsegu obračuna izvršenog u smislu odredbe čl. 19.c u vezi s čl. 19.e ZID ZPK/15 (prema odredbi čl. 19.e ZID ZPK/15, potrošači snose: razliku u početnoj glavnici zbog kupoprodaje deviza iz čl. 19.c st. 1. toč. 1.

ovoga Zakona, zatim iznos naplaćenih zatezних kamata, naknada troškova iz čl. 19.c st. 1. toč. 4. ovoga Zakona te iznos kamata i tečajnih razlika na ime preplate iz čl. 19.c st. 1. toč. 5. ovoga Zakona). Interveniranje u takav pravni odnos na način koji to tužitelj zahtijeva - unutar opsega obračuna izvršenog prema odredbi čl. 19.c u vezi s odredbom čl. 19.e ZID ZPK/15, bilo bi suprotno slobodi ugovaranja i slobodi tržišnog natjecanja koja izvire iz slobode ugovaranja.

24. Slijedom navedenog, pravilno je drugostupanjski sud odbio zahtjev tužitelja u dijelu u kojem isti potražuje glavnicu preplaćenih iznosa na temelju nepoštenih i ništetnih odredbi ugovora o kreditu o valutnoj klauzuli u CHF i promjeni kamatne stope na temelju jednostrane odluke tuženice. Međutim, tužitelj je tužbenim zahtjevom zatražio i zatezne kamate na preplaćene iznose temeljem nepoštenih i ništetnih odredbi ugovora o deviznoj klauzuli i promjenjivoj kamatnoj stopi i to za razdoblje od dana plaćanja pojedinačnih mjesečnih obroka kredita do sklapanja Aneksa Ugovora o kreditu. Prema pravnom shvaćanju ovoga suda taj dio nije obuhvaćen obračunom u konverziji niti je uređen u ZID ZPK/15 pa je u tom dijelu osnovan zahtjev tužitelja na temelju općeg propisa iz čl. 1111. i čl. 1115. ZOO.

25. Dakle, tužitelju pripadaju od dana sklapanja Ugovora o kreditu pa do dana prestanka obveze izvršenom konverzijom kredita (30. rujna 2015.) zatezne kamate na preplaćene iznose temeljem ništetnih i nepoštenih odredbi o promjenjivoj kamatnoj stopi i deviznoj klauzuli u CHF, što znači na sve one iznose koje je tužitelj plaćao više od početnog tečaja i od početne kamatne stope. Kod toga je također potrebno dodati da tužitelju te zatezne kamate pripadaju u cijelosti i bez oduzimanja od bilo kakve preplate utvrđene Aneksom Ugovora o kreditu na temelju ZID ZPK/15.

26. Stoga odgovor na pitanje u odnosu na koje je tužitelju dopušteno izjavljivanje revizije glasi:

"Potrošač korisnik kredita koji je na temelju ZID ZPK/15 ugovaranjem Aneksa Ugovoru o kreditu konvertirao kredit ugovoren s valutnom klauzulom u švicarskom franku i promjenjivom kamatnom stopom u kredit s valutnom klauzulom u EUR nema pravo na utvrđenje i isplatu iznosa preplaćenih na temelju ništetnih ugovornih odredaba iz temeljnog ugovora o kreditu s ništetnom promjenjivom kamatnom stopom i ništetnom valutnom klauzulom u CHF, ali ima pravo na zatezne kamate na preplaćene iznose temeljem nepoštenih i ništetnih odredbi Osnovnog ugovora o kreditu za razdoblje od dana sklapanja temeljnog ugovora kreditu pa do utvrđenog dana prestanka obveze izvršene konverzijom kredita (30. rujna 2015.) i to u punom iznosu bez oduzimanja od preplate utvrđene u konverziji."

27. Obzirom na navedeno, valjalo je na temelju odredbe čl. 391. st. 7. ZPP presuditi kao u izreci, a ujedno riješiti kao pod toč. I. rješenja i ukinuti drugostupanjsku presudu u dijelu u kojem je odbijen zahtjev tužitelja za isplatu zatezne kamate na zatraženu glavnicu iz razloga što po pravnom shvaćanju ovoga suda nisu ispunjeni uvjeti za preinačenje pobijane presude u navedenom dijelu glede zatezних kamata jer nižestupanjski sudovi nisu utvrđivali koliki iznos zatezних kamata bi pripadao tužitelju do dana izvršene konverzije, kao niti pripadaju li mu na te iznose zatezne kamate i ako da, od kada, sve u smislu odredbi čl. 31. ZOO kojim je određeno da na dospjele, a neisplaćene zatezne kamate ne teku zatezne kamate, osim kad je to određeno zakonom, a na iznos neisplaćenih kamata mogu

se zahtijevati zatezne kamate samo od dana kada je sudu podnesen zahtjev za njihovu isplatu (čl. 31. st. 2. ZOO). To sve iz razloga jer su tužitelju dosuđene zatezne kamate od dospijeća svakog pojedinačnog iznosa pa do isplate.

28. Ujedno je u toč. II. rješenja valjalo prihvatiti reviziju tužitelja i u odnosu na odluku o troškovima parničnog postupka iz toč. I. rješenja drugostupanjskog suda. To iz razloga jer više ne stoji da tužitelj nije u cijelosti uspio sa svojim zahtjevom, već naprotiv kako je zbog ukidanja dijela presude drugostupanjskog suda za sada neizvjestan ukupan uspjeh stranaka u sporu valjalo je ukinuti i odluku o troškovima postupka koja o tom uspjehu ovisi. Kod toga je potrebno napomenuti da će kod odluke o trošku sudovi cijeliti odredbu čl. 154. st. 2. ZPP prema kojoj se omjer uspjeha u parnici ocjenjuje prema konačno postavljenom zahtjevu vodeći računa i o uspjehu dokazivanja u pogledu osnove zahtjeva. To iz razloga jer je tuženica u ovom postupku osporavala tužitelju bilo kakvo pravo temeljem nepoštenih i ništetnih odredbi ugovora o kreditu.

29. Obzirom da je djelomično prihvaćena revizija tužitelja te je ujedno ukinuta odluka o troškovima postupka, ukazuje se da je revizija tuženice u biti bespredmetna u ovom postupku jer se više ne radi o tome da bi tuženica u cijelosti uspjela u postupku, ali ovaj sud obzirom da je izjavljivanje revizije tuženici dopušteno mora odgovoriti na pitanje zbog kojeg je revizija tuženici dopuštena.

30. Drugostupanjski sud je odlučujući o troškovima postupka primijenio odredbu čl. 154. st. 4. ZPP pri čemu je imao u vidu da tuženica nije uspjela s prigovorom radi prijeboja, a tužitelj nije uspio sa zahtjevom za isplatu uvažavajući pritom činjenicu da je pitanje obeštećenja potrošača nakon konverzije kredita podložno tumačenju sudova iz razloga što u trenutku podnošenja tužbe (pa i žalbenog odlučivanja) nije postojala ustaljena i jedinstvena sudska praksa u vezi tog pravnog pitanja. Stoga je drugostupanjski sud zaključio da tužba s restitucijskim zahtjevom za isplatu na temelju nepoštenih ugovornih odredbi iz ugovora o kreditu s valutnom klauzulom u CHF koji je konvertiran u skladu s odredbama ZID ZPK očito nije bila neosnovana niti lišena svakog izgleda za uspjeh, pa da u konkretnoj situaciji bi obvezivanjem na plaćanje troškova postupka tužitelju bio nametnut znatan financijski teret koji nije spojiv s pravom na pristup sudu kao sastavnicom ustavnog i konvencijskog prava na pošteno suđenje.

31. Ovaj sud prihvaća takvo pravno shvaćanje drugostupanjskog suda u slučajevima kada bi potrošač i korisnik kredita u CHF u cijelosti izgubio spor (međutim u ovom slučaju i činjenično i pravno usporedivim to nije bitno jer potrošač nije u cijelosti izgubio spor) jer je takvo pravno shvaćanje već izraženo u odlukama ovoga suda (primjerice odluka broj Rev-637/2019-2 od 15. studenoga 2022.). Kod toga treba imati u vidu i praksu Europskog suda za ljudska prava (primjerice Cindrić i Bešlić protiv RH, zahtjev br. 72152/13, presuda od 6. rujna 2016.). Stoga u situaciji kada tužitelj kao potrošač u specifičnim okolnostima spornog pravnog odnosa kojemu nije obilježje stranačka ravnopravnost, nije mogao predvidjeti svoje izgleda za uspjeh jer sudska praksa o spornom pitanju nije bila ustaljena pred drugostupanjskim sudovima i ovim sudom, nije dužan snositi troškove postupka. U takvim okolnostima tužitelj nije mogao biti svjestan da njegov zahtjev nema razumne izgleda za uspjeh.

32. Stoga odgovor na pitanje zbog kojeg je tuženici dopuštena revizija glasi:

"Imajući u vidu odredbu čl. 154. st. 1. ZPP sud može u slučaju kada je tužitelj u cijelosti izgubio parnicu, pozivanjem na pravo tužitelja na pristup sudu kao njegovog konvencijskog prava, primjenjujući odredbu čl. 154. st. 4. ZPP odlučiti da svaka stranka snosi svoje troškove postupka."

33. Slijedom navedenog, valjalo je u toč. III. rješenja odbiti reviziju tuženice kao neosnovanu, iako kao što je ranije navedeno, od odgovora na to pitanje ne ovisi odluka u ovoj pravnoj stvari.

34. Na osnovi odredbe čl. 166. st. 4. ZPP ostavljeno je da se o troškovima u povodu revizije odluči u konačnoj odluci (toč. IV. izreke rješenja).

35. Stoga je ukupno valjalo presuditi i riješiti kao u izreci.

Zagreb, 27. svibnja 2026.

Predsjednik vijeća:
Damir Kontrec

Rev-457/2025-21-1

IZDVOJENO MIŠLJENJE

suca izvjestitelja i člana vijeća dr. sc. Jadranka Juga

Na temelju čl. 131. st. 5. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/1125/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22, 155/23 i 146/25 – dalje: ZPP) dostavljam pisano obrazloženje izdvojenog glasa u odluci broj Rev-457/2025-21 od 27. svibnja 2026. sa zahtjevom da se isto priloži pisanoj odluci i ovo mišljenje objavi na isti način kao i odluka.

1. Izdvojeno mišljenje odnosi se na dio presude i rješenja proširenog vijeća Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj Rev-457/2025-21 od 27. svibnja 2026. kojima je presudom odbijena revizija tužitelja u odnosu na dio presude Županijskog suda u Varaždinu broj GŽ-555/2024-2 od 2. svibnja 2024. kojim je preinačena presuda Općinskog suda u Bjelovaru, Stalne službe u Garešnici broj P-977/2019-40 od 4. ožujka 2024. i odbijen zahtjev tužitelja za isplatu iznosa od 1.158,83 EUR i 7.539,47 EUR. Takva odluka donesena je na temelju odgovora na pitanje u odnosu na koje je tužitelju dopušteno izjavljivanje revizije, a koje glasi:

„Ima li potrošač korisnik kredita koji je na temelju Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju („Narodne novine“, broj 102/15 – dalje: ZID ZPK/15) ugovaranjem Aneksa ugovoru konvertirao kredit ugovoren s valutnom klauzulom u švicarskom franku i promjenjivom kamatnom stopom u kredit s valutnom klauzulom u EUR pravo na utvrđenje i isplatu iznosa preplaćenih na temelju ništetnih ugovornih odredaba iz temeljnog ugovora o kreditu s ništetnom promjenjivom kamatnom stopom i ništetnom valutnom klauzulom CHF, ako

konverzijom vjerovnik nije vratio sve neosnovane stečene koristi koje je stekao primjenom ništetnih ugovornih odredaba iz temeljnog ugovora?".

2. Prošireno vijeće zauzelo je pravno shvaćanje i ujedno odgovorilo na pitanje u odnosu na koje je tužitelju dopušteno izjavljivanje revizije na sljedeći način:

"Potrošač korisnik kredita koji je na temelju ZID ZPK/15 ugovaranjem Aneksa Ugovoru o kreditu konvertirao kredit ugovoren s valutnom klauzulom u švicarskom franku i promjenjivom kamatnom stopom u kredit s valutnom klauzulom u EUR nema pravo na utvrđenje i isplatu iznosa preplaćenih na temelju ništetnih ugovornih odredaba iz temeljnog ugovora o kreditu s ništetnom promjenjivom kamatnom stopom i ništetnom valutnom klauzulom u CHF, ali ima pravo na zatezne kamate na preplaćene iznose temeljem nepoštenih i ništetnih odredbi Osnovnog ugovora o kreditu za razdoblje od dana sklapanja temeljnog ugovora kreditu pa do utvrđenog dana prestanka obveze izvršene konverzijom kredita (30. rujna 2015.) i to u punom iznosu bez oduzimanja od preplate u konverziji."

3. S navedenim pravnim shvaćanjem kao i obrazloženjem tog pravnog shvaćanja ne mogu se složiti i smatram da je ono u suprotnosti s pravom i zakonima Republike Hrvatske (dalje: RH), sudskom praksom sudova u RH, pravom Europske unije (dalje:

Rev-457/2025-21-1

EU), sudskom praksom Suda EU, a također takvim pravnim shvaćanjem zbog pogrešne primjene materijalnog prava dolazi do povrede temeljnih ljudskih prava zajamčenih Ustavom RH („Narodne novine“, broj 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10 i 05/14 – dalje: Ustav) i Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Narodne novine“ – Međunarodni ugovori broj 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10 i 13/17 – dalje: Konvencija).

4. Primjena prava RH i sudske prakse sudova u RH:

4.1. ZID ZPK/15 je imao osnovni cilj otkloniti dužničku krizu na osnovu jednokratne i vremenski ograničene mjere u vidu konverzije u odgovarajuće kredite sklopljene u EUR da se krediti vezani uz CHF konvertiraju u odgovarajuće kredite denominirane u EUR i kredite denominirane u kunama, s valutnom klauzulom u EUR (čl. 19.a do čl. 19.e. ZID ZPK/15). Cilj ZID ZPK/15 nije bio otklanjanje posljedica nepoštenih i ništetnih odredbi osnovnog ugovora o kreditu.

4.2. Sklapanjem Aneksa ugovora o kreditu (Sporazuma o konverziji) potrošač svojom voljom nije pristao s bankom urediti posljedice ništetnosti ugovornih odredbi kredita u CHF ili kredita u kunama s valutnom klauzulom u CHF (dalje ugovori u CHF) na način da bi iste otklonili za razdoblje koje je prethodilo sklapanju Sporazuma o konverziji. To nije bila volja niti banaka, a niti je ZID ZPK/15 to predviđao i propisao, a niti se korisnik kredita dobrovoljnim sklapanjem Aneksa ugovoru o kreditu mogao odreći prava koja mu pripadaju temeljem posljedica nepoštenih ugovornih odredbi osnovnog ugovora o kreditu do dana sklapanja Sporazuma o konverziji. Tim Sporazumom samo je redefiniran ugovorni odnos između korisnika kredita i banke pro futuro i retroaktivno, ali time se nije rješavalo pitanje nepoštenih i ništetnih odredbi osnovnog ugovora o kreditu.

4.3. To posebno iz razloga jer odredbe o valutnoj klauzuli ugovora u CHF u vrijeme provedbe konverzije nisu uopće bile utvrđene ništetnima u kolektivnom sporu (tek je presudom Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske (dalje: VTSRH) broj PŽ-6632/17 od 14. lipnja 2018. potvrđena presuda Trgovačkog suda (dalje: TS) u Zagrebu broj P-1401/12 od 4. srpnja 2013. kojom je utvrđeno između ostalog, da je tuženica povrijedila kolektivne interese i prava potrošača korisnika kredita sklapajući s istima ugovore o kreditima i koristeći ništetne ugovorne odredbe kojom je glavnica kredita vezana uz valutnu klauzulu u CHF, te je u odnosu na navedenu presudu odbijena revizija tuženice presudom ovoga suda broj Rev-2221/2018 od 3. rujna 2019.).

4.4. Kod toga treba navesti da je u vrijeme donošenja ZID ZPK/15 i sklapanja Sporazuma o konverziji na snazi bila odluka ovoga suda broj Revt-249/14 od 9. travnja 2015. kojom je odbijena revizija tamo tužitelja i na koji način je u to vrijeme egzistirala pravomoćna odluka VTSRH broj PŽ-7129/13-4 od 13. lipnja 2014 kojom je preinačena prvostupanjska odluka TS u Zagrebu broj P-1401/12 od 4. srpnja 2013. i odbijen zahtjev za utvrđenje ništetnosti devizne klauzule u CHF. Tek nakon odluke Ustavnog suda RH broj U-III-2521/2015, U-III-2536/2015, U-III-2547/2015, U-III-2565/2015, U-III-2603/2015, U-III-2604/2015, U-III-2605/2015 od 13. prosinca 2016. kojom je Ustavni sud RH djelomično usvojio ustavnu tužbu tužitelja u kolektivnom sporu te ukinuo odluku Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj Revt 249/14-2 od 9. travnja 2015. u dijelu kojim je odbijena revizija tužitelja protiv presude Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske broj PŽ-7129/13-4 od 13. lipnja 2014. došlo je do donošenja odluka

Rev-457/2025-21-1

navedenih pod 4.3. i konačno tek u rujnu 2019. do jasno izraženog stajališta Vrhovnog suda RH (dalje: VSRH) da je i devizna klauzula u Ugovorima o kreditu u CHF nepoštena i ništetna.

4.5. Stoga je potpuno jasno da ZID ZPK/15 nije mogao otklanjati posljedice ništetnosti devizne klauzule u CHF jer je ona u vrijeme donošenja tog zakona i posljedično tome u vrijeme sklapanja Sporazuma o konverziji bila pravomoćno utvrđena valjanom.

4.6. ZID ZPK/15 izvršio je izjednačavanje korisnika kredita u CHF s korisnicima kredita u EUR, ali time je samo djelomično provedena i restitucija koja pripada korisnicima kredita u CHF za razdoblje od sklapanja osnovnog ugovora o kreditu pa do provedbe konverzije prema ZID ZPK/15, odnosno sklapanja Aneksa ugovoru o kreditu. To je najbolje vidljivo u ovom predmetu jer iz nalaza i mišljenja vještakinje financijsko knjigovodstvene struke (str. 483. spisa) proizlazi da je tužitelju priznata preplata u konverziji u iznosu od 16.649,76 kn, a preplata u istom razdoblju na temelju nepoštenih i ništetnih odredaba Osnovnog ugovora o kreditu bila bi 65.753, 63 kn i zatezne kamate do 30. rujna 2015. u iznosu od 24. 625, 77 kn.

4.7. Obzirom na navedeno pod 4.6., također je potpuno jasno da nije prihvatljiva tvrdnja u odluci da su tužitelju kod sklapanja Sporazuma o konverziji na temelju ZID ZPK/15 uzeti u obzir svi preplaćeni iznosi na temelju nepoštenih i ništetnih odredbi

Osnovnog ugovora o kreditu, odnosno oni su uzeti u obzir, ali samo do onih iznosa koje bi tužitelj plaćao da je ima kredit u EUR.

4.8. Nije sporna zakonitost i provedba bilo kojeg dijela konverzije sukladno ZID ZPK/15 (u ovoj pravnoj stvari nijedna stranka ne osporava valjanost provedene konverzije i da bi ZID ZPK/15 bio u suprotnosti s Ustavom), slijedom čega uopće nije bilo potrebno pozivati se u toč. 18. odluke na ogledni postupak i odluku Gos-1/2019 te odluku Ustavnog suda RH broj U-I-3685/2015 i dr. od 4. travnja 2017. Međutim, posljedice tako provedene konverzije nemaju utjecaj na ugovorni odnos na način da bi otklonile ili izmijenile učinke ugovora o kreditu do dana sklapanja Aneksa ugovoru o kreditu, a samim time i učinke ništetnosti odredbi o promjenjivoj kamatnoj stopi i valutnoj klauzuli koji proizlaze iz presuda povodom kolektivne tužbe radi nepoštenosti/ništetnosti promjenljive kamatne stope i valutne klauzule u CHF. Stoga potrošač/korisnik kredita u CHF koji je sklopio Aneks ugovora o kreditu ima pravo potraživati stečeno bez osnove temeljem ništetnih ugovornih odredbi isključivo u odnosu na razdoblje važenja ugovora o kreditu u CHF do dana provedbe konverzije sklapanjem Aneksa ugovoru o kreditu, a u vidu razlike preplate koja je dobivena konverzijom i one koja bi mu pripadala temeljem posljedica ništetnosti ugovora o kreditu u CHF.

4.9. U toč. 21. obrazloženja odluke navodi se „Sklapanjem Aneksa Ugovoru o kreditu na temelju odredbi ZID ZPK/15 kojim su stranke iznova od dana sklapanja Ugovora o kreditu uredile svoje odnose u pogledu valute obveze i promjenjivosti kamatne stope, na valjan način, ugovoren među strankama, prestala je obveza tuženice (čl. 160. ZOO) na povrat više plaćenih iznosa s osnove ništetne odredbe o načinu promjene kamatne stope ugovornih kamata i valutne klauzule u CHF, a koja bi obveza proizlazila iz opće odredbe obveznog prava (čl. 111. st. 1. ZOO)“. Takva tvrdnja i izraženo pravno shvaćanje svodi se na to da nakon sklapanja Sporazuma o konverziji treba uzeti kao da nikada nije postojao Ugovor o kreditu u CHF sa svim svojim pravnim učincima (pa

Rev-457/2025-21-1

tako i onim negativnim u vidu enormnog povećanja tečaja i stvaranja dužničke krize) u razdoblju od sklapanja osnovnog ugovora pa do sklapanja Aneksa ugovoru o kreditu.

4.10. Toč. 21. obrazloženja odluke neprihvatljiva je s aspekta primjene prava RH i dosadašnje sudske prakse VSRH. Naime, VSRH je u svojoj odluci Rev-18/2018-2 od 26. svibnja 2020. jasno izrazio pravno shvaćanje da se može isticati ništetnost ugovora ili pojedinih njegovih odredbi iako je ugovor prestao važiti ili je raskinut. U konkretnom slučaju osnovni ugovor o kreditu nije prestao važiti niti je raskinut, već je samo redefiniran u pogledu valute obveze. Ne radi se o nikakvom *lex specialis* kod ZID ZPK/15 koji bi derogirao opće odredbe Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22 i 155/23 – dalje: ZOO) iz čl. 323. st. 1., 324. st. 1. te 1111. st. 1. i 1115. ZID ZPK/15, kao što je ranije navedeno, već je to zakon čiji je cilj bio otkloniti dužničku krizu, a ne rješavati pitanje nepoštenosti i ništetnosti iz osnovnog ugovora o kreditu, a što nije niti mogao jer u vrijeme njegovog donošenja devizna klauzula uopće nije bila ništetna. Potrošač/korisnik kredita u CHF koji je prihvatio konverziju jednako je trpio do dana konverzije enormno povećanje tečaja CHF kao i potrošač/korisnik kredita

u CHF koji nije mogao sklopiti Sporazum o konverziji ili nije želio (ovih zadnjih je bio zanemarivi broj).

4.11. U toč. 22. odluke navodi se „Kod toga ovaj sud napominje da nije pravno odlučno u kakvom su položaju oni potrošači koji su prihvatili konverziju u odnosu na one koji nisu jer je to bio izbor kojeg je ZID ZPK/15 jasno definirao i u slučaju tog izbora potrošači koji su prihvatili konverziju više se ne nalaze u položaju dužnika iz kredita s valutnom klauzulom u CHF. Dakle, radilo se o valjanom izboru koji je učinjen od strane korisnika kredita i potrošača i u skladu sa zakonom čija ustavnost i zakonitost nije dovedena u pitanje. Stoga nema nejednakosti tužitelja pred zakonom i sudovima kako to navodi tužitelj jer na potrošače koji su konvertirali kredit primjenjuje se specijalni propis ZID ZPK/15 na temelju kojeg je konverzija kredita provedena i između stranaka zaključen Aneks ugovoru o kreditu koji izaziva pravne učinke.“ Smatram da je takav zaključak potpuno pogrešan iz svih do sada navedenih razloga, ali i iz razloga jer on implicira da su takvi potrošači slobodno i informirano učinili valjani izbor i zapravo se pristali odreći eventualnih potraživanja na temelju nepoštenih i ništetnih odredbi o valutnoj klauzuli u CHF.

4.12. Zaključak i pravno stajalište iz toč. 22. odluke „o slobodnom i informiranom izboru“ je neprihvatljivo obzirom na sve okolnosti u vrijeme donošenja ZID ZPK/15 i sklapanja Sporazuma o konverziji. Tada je potrošaču bilo poznato da je promjenljiva kamatna stopa ništetna, da je devizna klauzula u CHF valjana i da je potpuno neizvjesno hoće li Ustavni sud RH intervenirati i ukinuti tadašnju odluku VSRH, a također mu je vrlo dobro bilo poznato da je zbog rasta tečaja u teškoj financijskoj i životnoj situaciji. Nikako ne mogu prihvatiti da je u takvim okolnostima potrošač i korisnik kredita „slobodno, informirano i valjano prihvatio Sporazum o konverziji“. Mogu jedino prihvatiti da je to bila jedina razumna odluka i „slamka spasa“ za desetke tisuća korisnika kredita u CHF koji time ne mogu izgubiti prava koja im pripadaju temeljem ukupno nepoštenih i ništetnih odredbi Osnovnog ugovora o kreditu koje u to vrijeme nisu niti bile utvrđene u punom opsegu.

4.13. Također se ne mogu složiti s obrazloženjem dijela toč. 22. odluke koji glasi:

Rev-457/2025-21-1

„Stoga nema nejednakosti tužitelja pred zakonom i sudovima kako to navodi tužitelj jer na potrošače koji su konvertirali kredit primjenjuje se specijalni propis ZID ZPK/15 na temelju kojeg je konverzija kredita provedena i između stranaka zaključen Aneks ugovoru o kreditu koji izaziva pravne učinke. Nasuprot tome, na potrošače koji nisu proveli konverziju svog kredita navedeni lex specialis nije moguće primijeniti i stoga se ne radi o usporedivoj pravnoj situaciji.“ Upravo suprotno takvim navodima, na taj način je za isto razdoblje trajanja negativnih posljedica kredita u CHF za dvije kategorije korisnika kredita (koji nisu sklopili Sporazum o konverziji i koji su isti sklopili) provedena različita restitucija u odnosu na nepoštene i ništetne odredbe osnovnog ugovora o kreditu. Jedni su dobili potpunu restituciju u skladu s čl. 1111. st. 1 i 1115. ZOO, a drugi su izjednačeni sa korisnicima kredita u EUR i ovom odlukom im je priznata samo zatezna kamata na preplaćene iznose na temelju nepoštenih i ništetnih odredbi o promjenljivoj kamatnoj stopi i deviznoj klauzuli u CHF. Time su korisnici kredita u CHF koji su prihvatili konverziju nejednaki pred zakonom i sudovima i „zapravo su kažnjeni“ jer su donijeli jedinu moguću i razumnu odluku i prihvatili Sporazum o konverziji.

4.14. Neodrživost obrazloženja iz odluke u vezi nejednakosti pred zakonom i sudovima najbolje pokazuje ustaljena i stabilna praksa VSRH koja korisnicima kredita u CHF koji nisu proveli konverziju i koji su tužbama zatražili restituciju temeljem čl. 1111. st. 1. i 1115. ZOO zbog nepoštenih i ništetnih odredba Ugovora o kreditu u CHF nije uspostavila pravičnu ravnotežu sa korisnicima kredita u EUR, već im je dosuđivala punu restituciju prema početnoj kamatnoj stopi i početnom tečaju CHF sa zateznim kamatama od dospijeća svakog pojedinog iznosa pa do isplate.

4.15. Toč. 23., 23.1. i 23.2. obrazloženja odluke uopće nisu od značaja za odluku u ovoj pravnoj stvari jer se navodi u tom dijelu obrazloženja odnose na zaštitu potrošača općenito na tržištu. Nadalje, navodi da se „zaštita potrošaču pruža unutar uvjeta i ponude na domaćem tržištu te da pravo potrošača da mu se uspostavi pravna i činjenična situacija u kojoj bi se potrošač nalazio da nepoštenih odredbi nije bilo se ne može ostvariti izvan uvjeta konkretnog tržišta – u ovom slučaju financijskih usluga koje su u to vrijeme postojale na tržištu“ je potpuno pogrešna i neutemeljena. Drugim riječima, restitucija je jedino moguća na način da korisnici kredita u CHF koji su sklopili Aneks ugovora o kreditu izjednače s onima koji su imali kredit u EUR. Takvi navodi su neprihvatljivi i neutemeljeni iz najmanje dva razloga. Prvi je razlog naveden u toč. 4.14. ovog izdvojenog mišljenja gdje je ukazano na stabilnu i ustaljenu praksu VSRH u vezi restitucijskih zahtjeva potrošača/korisnika kredita u CHF koji nisu proveli konverziju i kojima pravična ravnoteža nije uspostavljena izjednačavanjem s korisnicima kredita u EUR. Drugi razlog je vrlo jednostavan, jer se radi o ništetnosti odredaba ugovora i gdje je posljedica povrat svega danog na temelju takvih odredaba primjenom instituta stjecanja bez osnove (čl. 1111. st. 1. i čl. 1115. ZOO).

4.16. Odlukom proširenog vijeća VSRH od 27. svibnja 2026. djelomično je prihvaćena revizija tužitelja te je u odgovoru na pitanje zbog kojeg je tužitelju dopuštena revizija odgovoreno da istome pripadaju zatezne kamate na sve mjesečne preplaćene iznose na temelju nepoštenih i ništetnih odredbi osnovnog ugovora o kreditu u CHF od sklapanja ugovora pa provedene konverzije. Dakle, priznaje mu se samo zatezna kamata, ali ne i preplaćena glavnica umanjena za priznatu preplatu u konverziji. Mišljenja sam da se radi o neodrživoj konstrukciji da se za isto razdoblje priznaje samo kamata, a ne i glavnica, i kada je potpuno jasno da je u konverziji priznat samo

Rev-457/2025-21-1

preplaćeni iznos kao da je korisnik imao kredit u EUR u istom razdoblju. Također bi proizlazilo iz obrazloženja odluke da nakon sklapanja Aneksa ugovoru o kreditu na korisnika kredita ne utječe uopće činjenica kasnijeg utvrđenja ništetnosti devizne klauzule, a onda se ipak priznaju učinci odluke o ništetnosti devizne klauzule, ali samo za zatezne kamate.

5. Primjena prava EU i sudske prakse Suda EU

5.1. Nema nikakve dvojbe da se u konkretnom predmetu kao i u svim činjenično i pravno usporedivim predmetima može pozivati na pravo EU i sudsku praksu Suda EU. To čak i kad je sporni ugovorni odnos nastao prije ulaska RH u EU, jer je RH

2001. godine sklopila Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (dalje: SSP) koji je potvrđen od strane Hrvatskog sabora Zakonom o potvrđivanju SSP („Narodne novine“, broj 14/01.). Obveza RH postupati u duhu prava EU, pa tako i zaštite potrošača, proizlazi prvenstveno iz čl. 4. i 74. SSP. Uostalom, ZID ZPK/15 donesen je nakon stupanja RH u EU i u ovoj pravnoj stvari je sporna primjena tog zakona, odnosno imaju li potrošači koji su na temelju tog zakona sklopili Aneks ugovoru o kreditu u CHF pravo na punu restituciju i povrat danog na temelju nepoštenih i ništetnih odredbi Osnovnog ugovora o kreditu.

5.2. Primarno pravo EU proklamira visoku razinu zaštite potrošača što proizlazi iz odredbi čl. 4. st. 2. pod (f), čl. 12., čl. 114. st. 3. i čl. 169 Ugovora o funkcioniranju EU kao i čl. 38. Povelje EU o temeljnim pravima. Stoga je potrebno uzeti u obzir i relevantnu sudsku praksu Suda EU. Tako je Sud EU u presudi od 14. ožujka 2019. u predmetu broj C-118/17, Dunai c/a Erste bank Hungary, zauzeo pravno shvaćanje „da nacionalni sud mora provjeriti je li nacionalni zakon omogućio pravnu uspostavu, pravno i činjenično, situacije u kojoj bi se potrošač nalazio da takva nepoštena odredba nikada nije postojala, osobito uspostavom prava na povrat svih koristi koje je trgovac neopravdano stekao na štetu potrošača, na temelju nepoštene odredbe.“ Drugim riječima, niti zakonom se ne može ograničiti pravo potrošača na punu restituciju kod nepoštenih i ništetnih odredbi potrošačkog ugovora. Prigovor da je u slučaju ZID ZPK/15 potrošač/korisnik kredita dobrovoljno prihvatio konverziju, nije od značaja iz razloga obrazloženih u toč. 4.12. iz kojih razloga jasno proizlazi o kakvoj se „dobrovoljnosti“ radilo. Navedeno se odnosi na pretpostavku da je ZID ZPK/15 zaista imao u vidu rješavanje pitanja nepoštenih i ništetnih odredbi Osnovnog ugovora o kreditu u CHF (a nije, niti je mogao iz svih ranije navedenih razloga).

5.2. Tvrdnja da je potrošač/korisnik kredita dobrovoljno, informirano i valjano prihvatio sklapanje Aneksa ugovoru o kreditu i da je time regulirao pitanje nepoštenih odredbi Osnovnog ugovora o kreditu u suprotnosti je sa presudom Suda EU od 9. srpnja 2020. u predmetu broj C-452/18, XZ c/a Ibercaja Banco SA u kojoj je zauzeto pravno shvaćanje „da se korisnik kredita može nagoditi (sklopiti sporazum) sa davateljem kredita u pogledu nepoštenih i ništetnih odredbi, ali samo pod uvjetom da su potrošaču bili u cijelosti poznati svi parametri i uvjeti nepoštenih i ništetnih odredbi ugovora o kreditu.“ U odnosu na nepoštene odredbe o valutnoj klauzuli iz ugovora o kreditu u CHF odluka u kolektivnom sporu uslijedila je tek tri godine nakon sklapanja dodatka osnovnom ugovoru o kreditu i provođenju konverzije te potrošači i korisnici kredita zasigurno nisu mogli u cijelosti imati sve informacije i sagledati u cijelosti koje su sve odredbe nepoštene i ništetne u konkretnom ugovoru i kada bi se jedino mogli pravovaljano odreći tih svojih prava. Navedeno se također odnosi na pretpostavku da

Rev-457/2025-21-1

je ZID ZPK/15 zaista imao u vidu rješavanje pitanja nepoštenih i ništetnih odredbi Osnovnog ugovora o kreditu u CHF (a nije, niti je mogao iz svih ranije navedenih razloga).

5.3. U presudi Suda EU u predmetu C-567/20 od 5. svibnja 2022., donesenu u povodu zahtjeva za prethodnu odluku na temelju čl. 267. Ugovora o funkcioniranju Europske Unije koji je uputio Općinski građanski sud u Zagrebu, Sud EU dao je

tumačenje o području primjene *ratione temporis* i *ratione materiae* Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima u podudarnoj činjeničnoj i pravnoj situaciji. Međutim, Sud EU je također izrazio stajalište u toj odluci da se pretpostavlja da je zakonodavac uspostavio ravnotežu među strankama svojom intervencijom (ZID ZPK/15), a na nacionalnom sudu je da to ispita. Smatram da sve što je navedeno u ovom izdvojenom mišljenju predstavlja pravu kumulaciju razloga da se može zaključiti kako zakonodavac donošenjem ZID ZPK/15 to nije učinio.

6. Ustavnopravni aspekt

6.1. Smatram da je odlukom VSRH od 27. svibnja 2026. u dijelu gdje je presudom odbijena revizija tužitelja u odnosu na dio presude Županijskog suda u Varaždinu broj GŽ-555/2024-2 od 2. svibnja 2024. kojim je preinačena presuda Općinskog suda u Bjelovaru, Stalne službe u Garešnici broj P-977/2019-40 od 4. ožujka 2024. i odbijen zahtjev tužitelja za isplatu iznosa od 1.158,83 EUR i 7.539,47 EUR došlo do povrede temeljnih ljudskih prava tužitelja iz čl. 14. st. 2, čl. 26. i čl. 29. st. 1. Ustava kao i čl. 6. st. 1. Konvencije, odnosno do povrede jednakosti pred zakonom i sudovima te povrede prava na pravično suđenje. Nejednakost pred zakonom i sudovima ogleda se u tome što je tužitelju (a time i svim korisnicima kredita u CHF koji su sklopili Aneks ugovoru o kreditu u CHF) za isto razdoblje priznata samo zatezna kamata na preplaćene iznose na temelju nepoštenih i ništetnih odredbi temeljnog ugovora, a onima koji nisu mogli ili nisu htjeli prihvatiti konverziju priznaje se puna naknada i restitucija zbog istih nepoštenih odredbi temeljnog ugovora.

6.2. Na opisani način napravljena je diskriminacija korisnika kredita u CHF koji su prihvatili konverziju i za koje se odlukom od 27. svibnja 2026. zapravo vrši izjednačavanje s korisnicima kredita u EUR (priznaje im se samo zatezna kamata na preplaćene iznose zbog nepoštenih odredbi temeljnog ugovora), a to izjednačavanje nije učinjeno za one korisnike kredita koji nisu proveli konverziju već im je na temelju pravila o stjecanju bez osnove omogućena puna restitucija. Postavlja se pitanje za koga je onda donesena presuda u kolektivnom sporu o ništetnosti devizne klauzule u CHF tri godine nakon donošenja ZID ZPK/15? Prema odluci od 27. svibnja 2026. u ovom predmetu izgleda samo za minoran broj potrošača/korisnika kredita u CHF koji nisu imali pravo na konverziju prema ZID ZPK/15 (oni koji su mogli sklopiti Aneks temeljnom ugovoru, a to nisu učinili je bio zanemariv broj). Na opisani način došlo je i do povrede temeljnog prava na pravično i pošteno suđenje iz čl. 29. st. 1. Ustava i čl. 6. st. 1. Konvencije.

7. Zaključak

7.1. Stupanjem na snagu ZID ZPK/15, kao i potpisivanjem Aneksa ugovoru o kreditu ni na koji način nisu stavljene izvan snage odluke sudova u kolektivnom sporu na kojima se temelje osnove tužbenih zahtjeva za isplatu razlike temeljem dobivene

Rev-457/2025-21-1

pretplate konverzijom i one koja bi pripadala korisniku kredita temeljem posljedica ništetnosti odredbi osnovnog ugovora, sve obzirom da su iste odluke obvezujuće i za sud u svakom pojedinačnom postupku restitucije. Obzirom na navedeno, svi

pravni učinci osnovnog ugovora do dana potpisivanja Aneksa ugovoru o kreditu ostaju na snazi, a time i odluke sudova u kolektivnom sporu, kojima su učinci osnovnog ugovora ograničeni na način da je utvrđena ništetnost odredbe o promjenjivoj kamatnoj stopi i valutnoj klauzuli.

7.2. Stoga je jasno da korisnici kredita i banke, sklapanjem Aneksa nisu željeli izvršiti novaciju ugovornog odnosa ili konvalidaciju ništetnih odredbi (što nije niti moguće), već su, sukladno zakonskim smjernicama i obvezi na strani tuženika, uz dobrovoljni pristanak korisnika kredita obzirom na okolnosti, za ubuduće utvrdili prava i obveze, pri čemu su retroaktivno regulirali pretplatu kao da je osnovni ugovor bio vezan za EUR, a čime nisu, niti su mogli, regulirati prava korisnika kredita u CHF temeljem ništetnih odredbi osnovnog ugovora za razdoblje do konverzije.

7.3. Niti same odredbe ZID ZPK/15 ne daju za pravo pravnom shvaćanju da nakon konverzije ne postoji više pravo potrošača na punu restituciju zbog nepoštenih ugovornih odredbi osnovnog ugovora, a također niti na jednom mjestu ne upućuju da je zakonodavac donošenjem tog propisa imao u vidu da banke i potrošači sklapanjem Aneksa ugovoru o kreditu uređuju pitanje ništetnosti ugovornih odredbi. Tu je potrebno napomenuti da čak i da je zakonodavac propisao (a nije) da nakon sklapanja Aneksa ugovoru o kreditu korisnik kredita nema pravo na bilo kakva potraživanja temeljem nepoštenih/ništetnih odredbi osnovnog ugovora to bi trebalo zanemariti jer bi bilo u suprotnosti s pravom EU i praksom Suda EU koji je jasno izrazio stajalište da se zakonom ne može isključiti pravo potrošača na potpunu restituciju temeljem nepoštenih ugovornih odredbi. Također se iz istih razloga korisnicima kredita ne može stavljati na teret da su dobrovoljno pristali sklopiti Aneks ugovoru jer se oni svog prava na potpunu restituciju temeljem ništetnih odredbi osnovnog ugovora nisu odrekli.

7.4. Potrošač dakle, bez obzira na izvršenu konverziju kredita u valutu EUR i učinke takve konverzije, ima pravo potraživati iznose koje je banka stekla bez osnove zbog primjene ništetnih odredbi o promjenjivoj kamatnoj stopi i valutnoj klauzuli u CHF, a koji su utvrđeni kao razlika plaćenog u odnosu na ono što je trebalo platiti po početno ugovorenoj kamatnoj stopi i početnom ugovorenom tečaju kune u odnosu na CHF (pravo na glavnicu i zatezne kamate), a sve umanjeno za preplatu priznatu i obračunatu u konverziji.

Zagrebu, 27. svibnja 2026.

Sudac:
dr. sc. Jadranko Jug

Rev-457/2025-21-2

IZDVOJENO MIŠLJENJE

Predsjednika vijeća Damira Kontreca i člana vijeća mr.sc. Dražena Jakovine

Na temelju čl. 131. st. 5. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08,

57/11, 148/1125/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22, 155/23 i 146/25 - dalje: ZPP) dostavljamo pisano obrazloženje izdvojenih glasova u odnosu na pravno shvaćanje izraženo u odluci poslovni broj Rev-457/2025-21 od 27. svibnja 2026. sa zahtjevom da se isto priloži pisanoj odluci i objavi na isti način kao i odluka.

1. Izdvojeno mišljenje odnosi se na dio presude proširenog vijeća Vrhovnog suda Republike Hrvatske poslovni broj Rev-457/2025-21 od 27. svibnja 2026. kojom je presudom odbijena revizija tužitelja u odnosu na dio presude Županijskog suda u Varaždinu poslovni broj GŽ-555/2024-2 od 2. svibnja 2024., kojim je preinačena presuda Općinskog suda u Bjelovaru, Stalne službe u Garešnici poslovni broj P-977/2019-40 od 4. ožujka 2024. i odbijen zahtjev tužitelja za isplatu iznosa od 1.158,83 Eur-a i 7.539,47 Eur-a. Takva odluka donesena je na temelju odgovora na pitanje u odnosu na koje je tužitelju dopušteno podnošenje revizije, a koje pitanje glasi:

„Ima li potrošač korisnik kredita koji je na temelju Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju („Narodne novine“, broj 102/15 – dalje: ZID ZPK/15) ugovaranjem Aneksa ugovoru konvertirao kredit ugovoren s valutnom klauzulom u švicarskom franku i promjenjivom kamatnom stopom u kredit s valutnom klauzulom u EUR pravo na utvrđenje i isplatu iznosa preplaćenih na temelju ništetnih ugovornih odredaba iz temeljnog ugovora o kreditu s ništetnom promjenjivom kamatnom stopom i ništetnom valutnom klauzulom CHF, ako konverzijom vjerovnik nije vratio sve neosnovane stečene koristi koje je stekao primjenom ništetnih ugovornih odredaba iz temeljnog ugovora?“.

2. Prošireno vijeće zauzelo je pravno shvaćanje i ujedno odgovorilo na pitanje u odnosu na koje je tužitelju dopušteno podnošenje revizije na sljedeći način:

„Petrošač korisnik kredita koji je na temelju ZID ZPK/15 ugovaranjem Aneksa Ugovoru o kreditu konvertirao kredit ugovoren s valutnom klauzulom u švicarskom franku i promjenjivom kamatnom stopom u kredit s valutnom klauzulom u EUR nema pravo na utvrđenje i isplatu iznosa preplaćenih na temelju ništetnih ugovornih odredaba iz temeljnog ugovora o kreditu s ništetnom promjenjivom kamatnom stopom i ništetnom valutnom klauzulom u CHF, ali ima pravo na zatezne kamate na preplaćene iznose temeljem nepoštenih i ništetnih odredbi Osnovnog ugovora o kreditu za razdoblje od dana sklapanja temeljnog ugovora o kreditu pa do utvrđenog dana prestanka obveze izvršene konverzijom kredita (30. rujna 2015.) i to u punom iznosu bez oduzimanja od preplate u konverziji.“.

3. S takvim pravnim shvaćanjem većine ne možemo se složiti iz razloga koji će ukratko biti obrazloženi u nastavku.

Rev-457/2025-21-2

4. U ovom izdvojenom mišljenju osvrnut ćemo se na pitanje ništetnosti ugovorne odredbe o valutnoj klauzuli i njenog utjecaja na pitanje koje je postavljeno i pravno shvaćanje koje je zauzeto. To iz razloga što smatramo da to i jest temeljni problem kod konvertiranih CHF kredita.

5. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (dalje: ZIDZPK/15) svakako je imao za cilj otkloniti problematiku dužničke krize koja je nastala u primjeni odredaba ugovora o kreditu vezanih za valutu CHF. Radilo se prema našem mišljenju o jednokratnoj i nužnoj mjeri pri čemu je tim Zakonom uspostavljena metodologija načina izračuna konverzije CHF kredita u Euro kredit i to na način da se položaj potrošača s kreditom nominiranim u CHF izjednači s položajem u kojem bi potrošač bio da je koristio kredit nominiran u Eur-o (čl. 19.b ZIDZPK/15). Način izračuna konverzije detaljno je reguliran u odredbi čl. 19.c ZIDZPK/15.

6. Dok je u vrijeme provedbe konverzije već bila pravomoćno utvrđena ništetnom ugovorna odredba o promjenjivoj kamatnoj stopi, nije još bila utvrđena ništetnom ugovorna odredba o valutnoj klauzuli. Stoga smatramo da ZIDZPK/15 nije mogao otkloniti posljedice ništetnosti ove ugovorne odredbe. Osim toga, niti iz jedne odredbe ZIDZPK/15, a niti pak iz obrazloženja Konačnog prijedloga ZIDZPK/15 nije vidljivo da bi zakonodavac vodio računa o ništetnosti ugovorne odredbe o valutnoj klauzuli CHF, odnosno da bi vodio računa o pravnim posljedicama ništetnosti takve ugovorne odredbe.

U tom smislu ne možemo se složiti s mišljenjem da bi ZIDZPK/15 predstavljao lex specialis u odnosu na opće odredbe Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22 i 155/23 - dalje: ZOO) iz čl. 323. st. 1., čl. 324. st. 1., te čl. 1111. st. 1. i čl. 1115. ZID ZPK/15, kao što je ranije navedeno, već je to zakon čiji je cilj bio otkloniti dužničku krizu, a ne rješavati pitanje nepoštenosti i ništetnosti iz osnovnog ugovora o kreditu, a što nije niti mogao jer u vrijeme njegovog donošenja ugovorna odredba o valutnoj klauzuli CHF nije bila utvrđena ništetnom.

Pored toga, mišljenja smo da niti jednom odredbom ZIDZPK/15, a niti Anexom ugovora o kreditu koji je sklopljen na osnovi toga Zakona nije regulirano pitanje pretplata u primjeni ništetnih ugovornih odredaba, posebice ne onih o valutnoj klauzuli. Dakle, u vrijeme provođenja konverzije tužitelju nisu bili poznati svi parametri jer ugovorna odredba o valutnoj klauzuli još nije bila utvrđena ništetnom.

7. Pitanje posljedica ništetnosti ugovorne odredbe o valutnoj klauzuli može se konkretizirati samo putem odgovarajućeg financijsko-knjigovodstvenog vještačenja, što je u konkretnom slučaju i učinjeno. Pritom je vještakinja, u ovom predmetu, izračunala i pretplatu po osnovi promjenjive kamatne stope, pravilnost kojeg izračuna ne možemo preispitivati u ovoj fazi postupka. Iz nalaza jasno proizlazi da u konverziji nisu uračunati iznosi koje je tužitelj platio po osnovi ništetnih ugovornih odredbi o valutnoj klauzuli u CHF.

8. Osim toga, odluka uopće ne vodi računa o pravnim posljedicama ništetnosti propisanih čl. 323. st. 1. ZOO. Prema toj odredbi u slučaju ništetnosti ugovora, pa i u slučaju ništetnosti pojedine odredbe ugovora, svaka ugovorna strana dužna je vratiti drugoj sve ono što je primila na temelju takvog ugovora odnosno ništetne ugovorne

odredbe, a ako to nije moguće, ili ako se narav onoga što je ispunjeno protiv vraćanju, ima se dati odgovarajuća naknada u novcu, prema cijenama u vrijeme donošenja sudske odluke. Stoga tužitelj ima pravo na povrat onoga što je platio na temelju ništetne ugovorne odredbe o valutnoj klauzuli i to prema pravilima o stjecanju bez osnove.

9. Na način kako je odlučeno u ovom predmetu u potpunosti je anulirana pravna posljedica ništetne ugovorne odredbe o valuti u CHF, a što prema našem mišljenju nije pravilno. Osim toga pravne posljedice ništetnosti trebale bi biti identične za sve korisnike kredita u CHF, neovisno o tome jesu li oni konvertirali kredite u euro ili ne. Na ovaj način korisnici kredita koji su izvršili konverziju su dovedeni u neravnopravni položaj u odnosu na ostale korisnike kredita u CHF, koji nisu izvršili konverziju.

10. Prema našem mišljenju trebalo je u tom dijelu tužitelju prihvatiti reviziju i dati drugačiji odgovor na postavljeno pitanje da potrošač bez obzira na izvršenu konverziju kredita u valutu EUR i učinke takve konverzije, ima pravo potraživati iznose koje je banka stekla bez osnove zbog primjene ništetnih odredbi o valutnoj klauzuli, posredno i promjenjivoj kamatnoj stopi ako se to vještačenjem utvrdi, a koji su utvrđeni kao razlika plaćenog u odnosu na ono što je trebalo platiti po početnoj ugovorenoj kamatnoj stopi i početnom ugovorenom tečaju kune u odnosu na CHF do dana izvršene konverzije.

Zagreb, 27. svibnja 2026.

Suci:

Damir Kontrec

mr. sc. Dražen Jakovina

Rev-457/2025-21-3

IZDVOJENO MIŠLJENJE
u predmetu Rev-457/2025

Josip Turkalj, sudac Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske

Izdvojeno mišljenje u odnosu na presudu ovog suda poslovni broj Rev-457/2025-21 od 27. svibnja 2026., sa zahtjevom da se isto priloži pisanoj odluci i objavi na isti način kao i odluka

1. Na sjednici vijeća održanoj 27. svibnja 2026. većinom glasova odlučeno je da se u predmetu ovog suda poslovni broj Rev-457/2025 odbije tužiteljeva revizija u odnosu na isplatu glavnice s osnove ništetnih ugovornih odredbi Ugovora o kreditu u CHF u odnosu na promjenjivu kamatnu stopu i valutnu klauzulu kada je korisnik kredita prihvatio konverziju kredita u CHF.

2. Većina članova vijeća je stajališta da korisnici kredita koji su konvertirali kredit iz CHF u EUR nemaju pravo na naknadu s osnove ništetnosti ugovornih odredbi osnovnog kredita o promjenjivoj kamatnoj stopi i valutnoj klauzuli, već samo na isplatu zatezne kamate na pojedinačno preplaćene novčane iznose od sklapanja ugovora do konverzije.

3. S obzirom da sam u odnosu na odluku većine usmeno izrazio Izdvojeno mišljenje, ovim putem to činim i pisano.

4. U odnosu na valutnu klauzulu korisnici kredita prilikom sklapanja dodatka ugovora kojim je izvršena konverzija osnovnog ugovora iz CHF u EUR, još nisu imali saznanja o ništetnosti ugovorne odredbe o valutnoj klauzuli (Vrhovni sud Republike Hrvatske je tek naknadno zauzeo stajalište da je ugovorna odredba o valutnoj klauzuli u CHF ništetna). U takvoj situaciji korisnici kredita, kao potrošači, prihvatili su konverziju kredita po sistemu „uzmi ili ostavi“, jer je rizik ostanka u CHF kreditu bio za većinu potrošača, koji su imali kredite u visokom iznosu, prevelik zbog velikog rizika prisilne naplate kredita čija se rata toliko povećala da je došlo do ugroze egzistencije korisnika kredita.

5. Korisnici kredita koji su prihvatili konverziju, nisu dovedeni u jednak položaj kao oni korisnici kredita koji nisu prihvatili konverziju.

6. Prvenstveno su konverziju prihvatili korisnici stambenih kredita, a to je upravo bila najugroženija skupina korisnika kredita (nominalno najveći krediti i s najdužim rokom otplate), dok korisnici ostalih kredita (npr. za kupnju vozila) takvu ponudu u većini slučajeva nisu prihvatili (radilo se o nižim iznosima kredita i kraćem roku otplate). Mišljenja sam da odluka kojom korisnici pretežito stambenih kredita nisu u cijelosti obeštećeni je duboko nepravедna i kao takva ne može proći test razmjernosti, Rev-457/2025-21-3

pogotovo što korisnici kredita prilikom konverzije nisu imali mogućnost pregovaranja oko dodatka ugovora o kreditu kojim je ugovorena konverzija.

Zagreb, 27. svibnja 2026.

Sudac:
Josip Turkalj